

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינות
מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן **אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

מותאם

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים**. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

ב ה צ ל ח ה !

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון: 011241 עברית מותאם	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table border="1"> <tr> <td colspan="4">שנה السنة</td> <td colspan="4">חודש الشهر</td> </tr> <tr> <td colspan="4">מועד موعد</td> <td colspan="4"></td> </tr> <tr> <td colspan="4">מס' תעודת הזהות</td> <td colspan="4">סמל ביה"ס</td> </tr> <tr> <td colspan="4">رقم الهوية</td> <td colspan="4">رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة				חודש الشهر				מועד موعد								מס' תעודת הזהות				סמל ביה"ס				رقم الهوية				رقم المدرسة				מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
שנה السنة				חודש الشهر																														
מועד موعد																																		
מס' תעודת הזהות				סמל ביה"ס																														
رقم الهوية				رقم المدرسة																														

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

ملاحظة

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 11241
נספחים: נספח 1 — טקסטים
נספח 2 — דף עזר לנבחן

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון — הבנה והבעה	— 50 נקודות
חלק שני — לשון	— 50 נקודות

פרק א: שם המספר

פרק ב: תחביר

פרק ג: מערכת הצורות

יש לבחור באחד הפרקים

סך הכול	— 100 נקודות
---------	--------------
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (נספח 2).
- ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים 1-3 שבנספח 1 המצורף, וענה על כל השאלות 1-5 שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. על פי טקסט 1, כתוב פסקה ובה השווה בין השגיאות בילדות ובין השגיאות בבגרות מן הבחינות האלה: היחס של החברה לשגיאות ויכולת הלמידה מן השגיאות. את תשובתך עליך לכתוב באופן לכיד ומקושר (לא בטבלה ולא בנקודות). (6 נקודות)

2. א. כתוב במשפט אחד מהי הטענה המרכזית העולה מטקסט 2. (4 נקודות)

- ב. בטקסט 2 בפסקות ד-ה הכותבת גלי וינרב מציגה שתי הסתייגויות מן הטענה המרכזית. העתק מראשית פסקה ד מילה או מילים הרומזות לקורא כי הפסקות הבאות יעסקו בהסתייגויות. (2 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

3. בטקסט 3 מוצעת דרך שבאמצעותה יהיה אפשר לגרום לתלמידים שלא לחשוש מכישלונות בדרך אל ההצלחה.

מה יכולה להיות התגובה של גלי וינרב, כותבת טקסט 2, על הדרך המוצעת בטקסט 3? הסבר את דבריך והבא להם הוכחה מטקסט 2. (6 נקודות)

4. א. כותבת טקסט 3, אור ב. שמש, מפריכה טענה רווחת. כתוב מהי הטענה הרווחת שהכותבת מפריכה. (4 נקודות)

ב. לפניך התחלה של משפט, וארבע אפשרויות להשלמת המשפט. הקף את ההשלמה הנכונה. (2 נקודות)

לפי טקסט 3, תלמידים שמאמינים בטענה הרווחת —

- (1) לא יחוו תחושת כישלון.
- (2) לא יצליחו ללמוד מכישלון.
- (3) יהיו נחושים בדעתם להצליח.
- (4) יוכלו להפיק תועלת מן הכישלון.

טיוטה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

لا تكتب في هذه المنطقة

[illegible]

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal black lines across its entire width, providing a template for writing or drawing. The margins are consistent on all sides.

עמוד 8

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר – חובה (10 נקודות)

ענה על שאלה 6.

6. בקטעים שלפניך **הקף** את הצורה הנכונה של כל שם מספר מבין האפשרויות המודגשות.

כישלונות מפורסמים

אם תחפשו בגוגל "כישלונות מפורסמים", תקבלו יותר מ**חמישים ואחת / חמישים ואחד** מיליון תוצאות. מבין הכישלונות מעוררי ההשראה תוכלו למצוא את **חמש / חמשת** העובדות המרתקות האלה: על וולט דיסני, יוצר דמותו של מיקי מאוס, שזכה ב**עשרים ושתיים / עשרים ושניים** פרסים, נאמר שהוא אינו יצירתי מספיק; אברהם לינקולן, הנשיא ה**שש עשרה / שישה עשר** של ארצות הברית, הובס בכמה מערכות בחירות, עד שזכה בבחירות לנשיאות והושבע לנשיא בשנת **אלף שמונה מאות שישים ואחת / אלף שמונה מאות שישים ואחד**; מספר הפעמים שבהן נדחה ספרו הראשון של דוקטור סוס גדול פי **שתיים / שניים** ממספר הפעמים שבהן נדחה הספר הראשון בסדרת "הארי פוטר"; שחקן הכדורגל הארגנטינאי ליונל מסי הודח מנבחרת הכדורגל שבה שיחק כשהיה בן **אחד עשרה / אחת עשרה** בשל קומתו הנמוכה; ג'יימס דייסון, שהמציא את שואב האבק המפורסם, ערך **חמשת אלפים מאה עשרים ושישה / חמשת אלפים מאה עשרים ושש** ניסיונות עד שהצליח לבנות אב טיפוס לשואב האבק שלו.

הידעתם?

ערבי כישלונות נערכים היום ב**מאתיים חמישים ושלושה / מאתיים חמישים ושלוש** ערים ברחבי העולם. בישראל נערך ערב כישלונות ב**שלישי / שלושה** במאי 2020.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחר בפרק שלמדת: פרק ב – תחביר או פרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 7-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

תוכל להיעזר בנספח 2 – דף העזר לנבחן.

7. לפניך שלושה משפטים.

(1) כשהיה בני הבכור בן שלוש, הוא נהג לקרוא לדובי שלו "בודי".

(2) עם השנים הפעוט גדל, והטעויות המקסימות האלה נכחדות בהדרגה.

(3) בשלב מסוים אנו מפסיקים להתפעל מן הטעויות שלו או לצחוק מהן.

א. ציין ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.

ב. אם המשפט מורכב – תחם את הפסוקית/הפסוקיות שבו, וציין מעל כל פסוקית

שתחמת את התפקיד התחבירי שלה.

• אם המשפט הוא משפט איחוי – תחם את איבריו.

ג. ציין את התפקיד התחבירי של המילים והצירופים המסומנים בקו.

במשפט (1): שלו

במשפט (2): עם השנים

במשפט (3): מן הטעויות

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

8. א. לפניך שני משפטים מורכבים, ובהם המילית **כי** מוגדלת.

(1) מניסויים שנערכו עולה **כי** אנשים הצליחו ללמוד מצפייה בכישלון של

אדם אחר.

(2) "ערבי כישלונות" מאפשרים למידה מכישלונות **כי** במהלכם אנו לא עסוקים בהגנה

על האגו.

בכל אחד מן המשפטים תחם את הפסוקית הפותחת במילית **כי**, וציין מעל כל פסוקית שתחמת את התפקיד התחבירי שלה במשפט.

ב. לפניך משפט מורכב.

אף על פי שאנו חיים בתרבות שמקדשת את המצוינות, אנו שוכחים שהדרך למצוינות

רצופה למידה מטעויות.

- תחם את הפסוקיות במשפט, וכתוב מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.
- על פי המשפט, כתוב שתי עובדות על מצוינות. נסח כל עובדה במשפט פשוט.

(1)

(2)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

9. א. לפניך משפט.

ב"ערבי כישלונות" מנהלים בכירים מספרים בגילוי לב לכאורה על הכישלונות שלהם.

- ציין את הסוג התחבירי של המשפט. _____
- ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפט.
מנהלים _____
על הכישלונות _____
- במשפט יש הסגר. העתק אותו. _____
- הסבר את תפקידו של ההסגר במשפט זה. _____

ב. לפניך שני ציטוטים בנושא הכישלון.

(1) כישלון הוא מעקף. הוא אינו רחוב ללא מוצא. (זיג זיגלר)

(2) כל ההצלחות בחיים אינן אלא כישלונות שהוחמצו. (רומן גארי)

- ציטוט (1) הוא שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "הוא" מסומנת בקו. ציין מעל כל אחת מן המילים המסומנות בציטוט (1) את התפקיד התחבירי שלה.
- כתוב את שני המשפטים שבציטוט (1) במשפט אחד במבנה "אין... אלא...".

- כתוב את ציטוט (2) במשפט במבנה רגיל (לא במבנה "אינו... אלא...").

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

10. א. לפניך חמישה משפטים.

- (1) נבירה בכישלון יכולה דווקא לטרפד הישגים.
 - (2) הסטארט-אפ הראשון של ביל גייטס היה כישלון חרוץ.
 - (3) איך שני הדברים האלה עולים בקנה אחד?
 - (4) האמונה בבעלי הכישרון הולכת ומתחזקת.
 - (5) באימון היומי שלה היא הולכת ורצה במסלול קבוע בפארק.
- בכל אחד מן המשפטים מתח קו מתחת לנשוא.
 - הקף את מספרי המשפטים שהנשוא בהם הוא נשוא מורחב.
 - במה שונה משמעות המילה "הולכת" במשפט (4) ממשמעות המילה "הולכת" במשפט (5)?

ב. לפניך משפט.

בסמסטר האחרון של השנה ניגשתי שוב לבחינה שנכשלתי בה בסמסטר הראשון, והצלחתי בה לאחר שלמדתי מן הטעויות שלי בבחינה הראשונה. פרק את המשפט לארבעה משפטים פשוטים לפי הסדר הכרונולוגי.

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

11. א. לפניך קטע שהושמטו ממנו מילות הקישור. הוסף בו את מילות הקישור המתאימות לפי הקשר הלוגי שבסוגריים.

ממש תתאמצו, תתקשו לחשוב על אנשים שנהנים להיכשל, (סיבה) בחברה (ויתור) ההישגית והתחרותית שלנו אנו מכוונים להצלחה (הוספה) לסלידה מכישלון. משחר ילדותנו מחנכים אותנו לראות בחוסר הצלחה (ברירה) באי־עמידה ביעדים תוצאה של פגם בהתנהלותנו או באישיות שלנו. (ויתור) (תנאי) תשאלו יועצים ארגוניים ופסיכולוגים, הם יאמרו לכם שכישלון הוא כוח מניע מן החזקים שבנמצא.

- ב. • לפניך שני משפטים.

(1) שיחות משוב בין המנהל לעובדיו נערכות כיום בכל מקום עבודה.

(2) בשיחות המשוב האלה בודקים את העמידה של העובדים ביעדים.

המר את שני המשפטים במשפט אחד מסוג תחבירי כלשהו. השמט מילים לפי הצורך.

- לפניך שלושה משפטים.

(1) שיחות המשוב הן צפויות ומתנהלות במועדים קבועים.

(2) חלק ניכר מן העובדים מגיעים אליהן בתחושה של "פרפרים בבטן".

(3) חשוב לקיים את שיחות המשוב באווירה נינוחה שתאפשר קשב ולמידה של

העובד.

המר את שלושת המשפטים במשפט אחד מסוג תחבירי כלשהו. השתמש במילות קישור מתאימות, והשמט מילים לפי הצורך.

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה – 10 נקודות).
שיים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.
 תוכל להיעזר בנספח 2 – דף העזר לנבחן.

12. לפניך שבעה משפטים, ובכל משפט יש פועל מודגש ובסוגריים אותו הפועל מנוקד.
ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
המורה מאפשרת (מֵאֲפֶשֶׁת) לתלמידים להיות יצירתיים.		
אף שהתלמיד שגה בפתרון התרגיל, לא הורד (הוֹרֵד) לו ציון.		
התלמידה טעתה (טָעְתָה) בפתרון התרגיל.		
אווירה תחרותית מדכאת (מְדַכֶּאת) את הרצון של התלמיד להמשיך לנסות.		
התלמיד נבוכ (נְבוֹךְ) מתגובת חבריו על הפתרון שהוא הציע.		
המורה הורתה (הוֹרְתָה) לתלמידים לפתור את התרגיל בדרך יצירתית.		
חשוב שהתלמידים ידעו שהמאמץ משתלם (מְשַׁתֵּלֵם).		

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

13. לפניך קטע ובו פעלים מודגשים, ובסוגריים אותם הפעלים מנוקדים.

במחקר שנערך נמצא כי 70 אחוזים מן התלמידים לא **יפנו** (יִפְנוּ) לבקש עזרה מהצוות החינוכי בבית הספר במצבי לחץ ובמקרים של כישלון. תלמידים ש**פנו** (פָּנוּ) לבקשת עזרה דיווחו שלא תמיד קיבלו מענה לפנייתם.

אנשי חינוך עסוקים בשאלה כיצד לעודד תלמידים לבקש עזרה. המלצותיהם למורים הן:

- **פנו** (פָּנוּ) זמן להעלאת המודעות לחשיבותה של בקשת העזרה.
- כשתלמיד מבקש מכם עזרה, **התפנו** (הִתְפַּנוּ) אליו מייד.
- לעולם אל תיתנו לתלמיד הרגשה שהזמן ש**מפונה** (מִפְּנֶה) בעבורו הוא בזבז זמן בעבורכם.
- אם יש צורך, **הפנו** (הִפְּנוּ) את התלמיד לגורם מקצועי.

א. ציין מעל כל פועל את הבניין שלו.

ב. בקטע יש שימוש רב בדרך הציווי.

(1) הקף את כל הפעלים בציווי בקטע.

(2) הסבר מדוע נעשה שימוש רב בצורות ציווי בקטע הזה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

14. א. לפניך קטע ובו מילים מודגשות, ובסוגריים אותן המילים מנוקדות.

החוקרים גילו שהלמידה על כישלונות של מדענים **מעוררי** (מְעוֹרְרִי) השראה גורמת לתלמידים **לחוש** (לְחוּשׁ) מוטיבציה ללמוד מדע, והיא **ממריצה** (מְמַרְצָה) אותם להשיג הישגים גבוהים יותר. המדענים מעוררי ההשראה **משמשים** (מְשַׁמְשִׁים) בעבור התלמידים מודל ל**חיקוי** (חִקּוּי) המדגים את הרעיון כי כישלון ו**קושי** (קִשִּׁי) הם בלתי **נמנעים** (נִמְנָעִים) בדרך להצלחה.

מיון בטבלה את המילים המודגשות לשלוש קבוצות לפי הגזרות.

גזרת נחי ע"ו/י	גזרת נחי ל"י/ה	גזרת השלמים

ב. לפניך קטע.

מטרת המאמר היא להזכיר לנו את החשיבות של הטעייה בתהליך הלמידה ולחשוב איך למנוע מהתלמידים לחשוש שאם יטעו, ישלמו על כך מחיר כגון פסילת התשובה, גיחוך, הערה, הורדת ציון, לגלוג והקנסה מצד חברים.

העתק מן הקטע שמות פעולה על פי ההנחיות:

שני שמות פעולה בבניין פִּעַל (קל)	_____	_____
שני שמות פעולה בבניין פִּיעַל	_____	_____
שני שמות פעולה בבניין הפעיל	_____	_____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

15. א. לפניך קטע שחסרים בו **פעלים**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים

על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

תנועת "ערבי כישלונות" _____ (ק-ו-ם) במקסיקו בשנת 2012, ומאז היא

_____ (פ-ש-ט) ברחבי העולם והגיעה אף לישראל. התנועה _____ (י-ו-ע-ד)

להפגיש בין יזמים לאנשי עסקים ש _____ (ח-ו-י) כישלונות עסקיים.

"ערבי כישלונות" _____ (נ-ה-ל) בצורה פשוטה – לכל דובר יש שבע דקות להציג

את הכישלונות שלו, ומותר לו להציג מצגת של עד עשר שקופיות.

ליאורה גולומב, ש _____ (ב-ו-א) את התנועה לישראל, אומרת כי המטרה של

תנועה זו היא ליצור שיח פתוח על כישלון והצלחה. עוד היא _____ (י-ו-ס-ף)

כי היא _____ (ק-ו-י) שאירועים מסוג זה _____ (ס-י-ע) למישהו בקהל

_____ (ת-כ-נ-ן) את המיזם הבא שלו, ו _____ (מ-נ-ע) מטעויות.

ב. לפניך קטע שחסרים בו **שמות עצם**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים

על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

כולנו מרגישים במהלך החיים _____ (ח-ו-ש) כישלון. זוהי הרגשה בלתי נעימה

שעלולה להכאיב לנו, ולפגוע ב _____ (ד-מ-י) העצמי שלנו. מקצת מן האנשים

אף רואים בכישלון _____ (א-י-ם) של ממש, והם נמנעים מלהתמודד

עם _____ (ש-י-ם) שיש סיכוי שייכשלו בהן. ההתגברות על הפחד מכישלון

מתחילה ב _____ (ב-י-ן) כי הפחד מכישלון מונע מאיתנו _____ (פ-ת-ח)

אישית ו _____ (מ-מ-ש) של ה _____ (י-כ-ל) שלנו.

אחת השיטות להסרת החשש מכישלון היא _____ (כ-ו-ן) תוכנית מגירה

שתשמש _____ (ח-ל-ף) במקרה של כישלון.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

16. א. לפניך שלוש קבוצות מילים, ובכל קבוצה יש מילה אחת יוצאת דופן מבחינת השורש שלה.

הקף את המילה היוצאת דופן, וציין את השורש שלה.

קבוצה 1: תושיבו, תשובה, מושבה

קבוצה 2: מחלת (השפעת), חולים, מחילה (סליחה)

קבוצה 3: יְרֵשָׁה, רְשָׁיוֹן, מוֹרְשֵׁת

- ב.** לפניך רשימת מילים. הקף את שלוש המילים שנוצרו בדרך של שורש ומשקל.

שִׁמְרוּ, מַדְעוּ, קַבְּלוּ, שִׂאוּ אוֹלִימְפִי, בְּכִין

- ג. **הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה שלו.**

דְּמִיוֹן, פְּתָרוֹן, סְרִטוֹן, כְּשָׁלוֹן

- ד. הקף את השם היוצא דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי.

מוֹנִית, חֲלָלִית, מִשְׁאִית, רְשָׁתִית

- ה. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "ביתי" מודגשת.

(1) מסעדה זו מוכרת אוכל בִּיתִי.

(2) **בֵּיתִי** הוא מבצרי.

ציין בנוגע לכל אחת מן המילים המודגשות את סוג הצורן הסופי ואת משמעות הצורן הסופי.

במילה **בֵּיתִי** במשפט (1): סוג הצורן הסופי _____

משמעות הצורן הסופי _____

במילה **בִּיתִי** במשפט (2): סוג הצורן הסופי _____

משמעות הצורן הסופי _____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חורף תשפ"א, מס' 11241 + נספחים

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتحاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"

נספחים: נספח 1 — טקסטים ונספח 2 — דף עזר לנבחן
לשאלון מותאם, עברית: הבנה, הבעה ולשון
11241, חורף תשפ"א

מותאם

נספח 1 – טקסטים

לפניך שלושה טקסטים.

קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1

למידה מטעויות: על הזכות והחובה לשגות

מאת חגית קליימן צופן

פסקה א כשהיה כבן שלוש נהג בני הבכור לקרוא לדובי שלו "בודי". זה הצחיק אותנו, ועד היום אנחנו זוכרים את השגיאה הזאת. אם אשאל אתכם, הקוראים, על שגיאת דיבור או על כשל לשון שהיו לכם בצעירותכם, יש להניח שמייד תשלפו מזיכרונכם כמה כאלה. שגיאה כזו יכולה ללמד שהילד אינו חושש לומר מילים חדשות שאינן מוכרות לו, משום שהוא נענה בחיזוקים ובחיובים מהסביבה, ואלה מעודדים אותו להמשיך ולנסות, גם אם ישגה שוב. כמו כן, אחרי החיובים, אנו אומרים את המילה או המשפט באופן הנכון, ובכך מאפשרים לו ללמוד.

פסקה ב עם השנים הפעוט גדל, והטעויות המקסימות האלה נכחדות בהדרגה. הילד עדיין שוגה, אך בדברים אחרים, מורכבים יותר, וגם בהם הוא לומד ומתקן. בשלב מסוים, ככל שהילד גדל, מפסיקים להתפעל מן הטעויות שלו או לצחוק מהן, ומתחילים למתוח ביקורת ואפילו "להעניש" את הילד על טעויות כאלה. בבית הספר ה"עונש" הוא פסילת פתרון שתלמיד מציע בכיתה, הורדת ציון במבחן, לגלוג והקנטה מצד חברים תחרותיים ועוד.

פסקה ג התייחסות כזו או אווירה תחרותית עלולות לדכא את הרצון להמשיך לנסות, להעמיס מטען רגשי שלילי על התלמיד ולמנוע את השתתפותו החופשית בדיון. ובמילים אחרות, התלמיד יעדיף לשמור את מחשבותיו לעצמו כדי שלא להיפגע.

פסקה ד אף על פי שאנו חיים בתרבות שמקדשת מצוינות, אנו שוכחים שהדרך למצוינות רצופה למידה מטעויות. והינה קיבלנו מסר כפול:

מצד אחד, כולנו יודעים שבחיים בכל למידה ועשייה יכולות להיות טעויות, ומהן אנו לומדים.

מצד אחר, אנו דורשים מן התלמידים הצלחה, תשובות נכונות, דיוק והבעת רעיונות מלאים.

* מעובד על פי קליימן צופן, ח' (2016). למידה מטעויות: על הזכות והחובה לשגות. הגיע זמן חינוך. אוצר מהאתר edunow.org.il.

אז מה בדיוק אני רוצה? שנקבל תשובות שגויות כתשובות נכונות רק כדי שלא להעליב את התלמיד או לדכא את היצירתיות שלו? ממש לא! אני מורה למתמטיקה ואני דורשת אמת מדעית.

פסקה ה מטרת המאמר הזה היא להזכיר לנו את החשיבות של הטענה במהלך הלמידה ולחדד את השאלה: איך אנחנו יכולים לעודד את תלמידינו לנסות למצוא פתרון, להביע מחשבה או לפתח רעיון יצירתי עצמאי בלי שיחששו שאם יטעו, יהיה לכך מחיר כגון גיחוך, הערה או הורדת ציון?

פסקה ו אם תלמיד ענה תשובה שגויה, חשוב לתרגל בכיתה תהליך רפלקטיבי⁽¹⁾. הבנה של הסיבות שהובילו אותנו לטענות עוזרת לנו ללמוד מן הטעויות שלנו ולא לחזור עליהן. רצוי שתהליך זה יתרחש באווירה נעימה, בסבלנות ובעידוד שלנו את התלמידים. רק כך נצליח לנמק ולהסביר את החשיבה שהובילה לטעות. אם לא נאפשר לתלמידים התנסות עצמית, טעייה ואפשרות לתקן, ייחסמו היכולת ללמידה עצמאית, היצירתיות והרצון להתמודד עם למידה וקושי. יש לכך חשיבות בלימוד שפה, מתמטיקה וכמו כן מדעי הרוח והחברה. גם בחיים בכלל יש לכך חשיבות (פרט למקרים הנוגעים לבטיחות ולשמירה על החוק).

פסקה ז כדאי גם שנהיה נחרצים פחות ביחס שלנו כלפי טעויות. אפשרויות וגישות לכך יש בשפע:

- עידוד חשיבה יצירתית – שמעתי פעם על תרגיל שנעשה בשיעור, ובו אחת המטלות הייתה לנתח שיר קצר. מטרת המטלה לא הייתה להגיע לתשובה נכונה או לא נכונה, אלא לאפשר כיווני חשיבה והנמקה יצירתיים.
 - הנהגת שיח כיתתי שמשרה תחושת ביטחון, ובו הנימוק לדרך המחשבה חשוב יותר מהתשובה.
- רעיונות כאלה ואחרים מעודדים חשיבה והתנסות עצמית, מפחיתים את החשש מטעייה ומאמנים את התלמידים ברפלקצייה.

(1) תהליך רפלקטיבי (מן המילה רפלקצייה) – תהליך של התבוננות בפעולות שעשינו וחשיבה עליהן כדי לשפר אותן.

טקסט 2**באנו לבאס: למה רובנו מתקשים ללמוד מכישלונות?**

מאת גלי וינרב

- פסקה א "ערבי כישלונות" הם אירועים שבהם מנהלים בכירים מספרים בגילוי לב לכאורה על הכישלונות שלהם בעבודה. התפיסה שעליה מבוססים ערבי כישלונות ושמנהלים רבים אימצו היא שמכישלונות אפשר ללמוד. המנהלים סבורים שאם הם יחקרו לעומק את הפרטים שהובילו לכישלונות שלהם, הם יגלו מה השתבש ויוכלו ללמוד מהם.
- פסקה ב פרופסור איילת פישבך, פסיכולוגית וחוקרת כלכלה התנהגותית, מטילה ספק בתפיסה הזאת שהולכת ומשתרשת. בשנים האחרונות היא חוקרת מה אנחנו לומדים מכישלונות, והממצאים מפתיעים: כשאנחנו נכשלים, קשה לנו מאוד להפיק לקחים, ודווקא הנבירה בכישלון עלולה לטרפד הישגים. במחקר שערכה היא ציינה שהחברה שאנחנו חיים בה מקדשת את התהליך של למידה מכישלון, אולם בפועל התוצאה הפוכה: כישלון מונע למידה.
- פסקה ג איך זה יכול להיות? הרי מן הכישלון אפשר לקבל מידע רב. מדוע איננו מצליחים להפיק אותו? התשובה, אומרת פישבך, היא שהכישלון תופס את כל תשומת הלב שלנו, ואז, במקום להתמקד בלמידה, אנחנו עסוקים בהגנה על האגו⁽¹⁾. כמו כן, כאשר אנחנו נכשלים, אנחנו עלולים לחשוב שהתחום שבו בחרנו אינו מתאים לנו ולנטוש אותו לחלוטין. במחקר נמצא שאנשים לומדים מכישלון פחות משהם לומדים מהצלחה. "כישלון הוא מעמסה גדולה על האגו", אומרת פישבך. "הוא גורם לאנשים לאבד את הקשב הנדרש ללמידה".
- פסקה ד יש נסיבות שבהן בכל זאת לומדים מכישלון. למשל, כאשר אין לנו אפשרות להימנע מביצוע משימה מסוימת, שנכשלו בה, אין לנו ברירה אלא לבחון את צעדינו וללמוד מהטעות. לדוגמה, אם אחווה כישלון שיגרום לי להרגיש שאני אימא גרועה, אנסה להפיק לקחים וללמוד מן הכישלון שחוויתי, כי אין אפשרות להפסיק להיות אימא. לעומת זאת, אם אֶכזבתי חברה, אני עלולה להחליט שאיני מתאימה להיות חברה שלה ולנתק את הקשר איתה, במקום לנסות לתקן את המצב.
- פסקה ה הכישלון צורב פחות ומלמד יותר גם כשאנחנו משוכנעים שאנחנו מתאימים למשימה והכישלון הוא רק תקלה בדרך. יש אנשים שזה באופי שלהם, והם אכן מגיעים להישגים, אך אלה אינם מייצגים את כלל האנושות.

* מעובד על פי וינרב, ג' (2019). באנו לבאס: למה רובנו מתקשים ללמוד מכישלונות? גלובס. אוחר מהאתר globes.co.il.

(1) אגו – דימוי עצמי של אדם, האופן שבו האדם רואה את עצמו ומעריך את עצמו.

פסקה ו

רוב האנשים זקוקים לעידוד מן הסביבה. לכן ביקורת ב"שיטת הסנדוויץ'" למשל, שבה "שותלים" משוב שלילי בין שתי מחמאות, יכולה לאפשר לאדם שהביקורת מופנית כלפיו לא רק שלא להיפגע, אלא גם להפנים אותה טוב יותר. זה תלוי, כמובן, באופן שבו המסרים החיוביים מנוסחים. הם ישפיעו לטובה אם הם ישכנעו את מקבל הביקורת שהוא עדיין בתחום המתאים לו ובדרך הנכונה, ואל לו להתייאש אלא רק להפיק לקחים וללמוד מטעותו.

פסקה ז

בניסויים שנערכו נראה כי אנשים כן הצליחו ללמוד מצפייה בכישלון של אדם אחר. האמפתיה שהרגישו המשתתפים בניסויים כלפי אדם שנכשל לא הפריעה לקשב ולתפקוד שלהם כפי שהשפיעה עליהם הפגיעה באגו שלהם כאשר הם עצמם נכשלו. זוהי הוכחה נוספת שהאגו הוא הגורם הפוגע בתהליך הלימוד, וגם רמז לאופן שבו אפשר ללמוד מכישלונות. אם נהיה מודעים לקושי שיש לנו ללמוד מכישלונות של עצמנו, אולי נפתח דרכים להפיק לקחים וללמוד מן הכישלונות שלנו בלי שהאגו שלנו ייפגע.

פסקה ח

ומה בנוגע ל"ערבי כישלונות"? פישבך חושבת שהם דרך מצוינת ללמוד, כי כשאנחנו שומעים על כישלונות של אחרים אנחנו לא עסוקים בהגנה על האגו שלנו, ולכן גם אין סכנה שנתייאש מהתחום כולו.

טקסט 3

למה חשוב ללמד על כישלונותיהם של אנשים מעוררי השראה?

מאת אור ב. שמש

פסקה א תומס אדיסון ערך יותר מאלף ניסויים כושלים עד שהצליח להפעיל נורה; הסטארט-אפ⁽¹⁾ הראשון של ביל גייטס⁽²⁾ היה כישלון חרוץ; ג'יי קיי רולינג כתבה במשך שש שנים את הספר הראשון בסדרת הארי פוטר, ו-12 הוצאות לאור דחו את ספרה; כשהיה אלברט איינשטיין ילד היו שניבאו כי "דבר לא יצמח" ממנו, שכן הוא התקשה ללמוד לדבר ולכתוב.

פסקה ב המשותף לכל האנשים הללו הוא שהם לא הפסיקו לנסות. הכישלונות והקשיים לא עצרו בעדם, והם לא נכנעו גם כשאנשים בסביבתם אמרו שהם לעולם לא יצליחו. למרות הקשיים הרבים שעיימום התמודדו כל האנשים הללו, רוב הידע שלנו על אודותיהם הוא בנוגע להצלחותיהם ולהישגיהם הגדולים.

פסקה ג לרוב איננו חושבים על המאמץ, על הקשיים ועל הכישלונות בדרך להצלחה. אנו נוטים להאמין שגיבורינו מוכשרים במיוחד, ואם לא נתעמק בסיפור חייהם, נחשוב שדרכם לפסגה הייתה סלולה רק בזכות יכולותיהם המופלאות. אך למעשה ההצלחה של מרבית האנשים הללו הייתה בזכות הנחישות, ההתמדה והמאמץ שלהם, לא פחות מבזכות הכישרון.

פסקה ד אף על פי שהמציאות מוכיחה כי למאמץ ולהתמדה יש לעיתים תרומה רבה יותר להצלחה משיש לכישרון, האמונה שהאנשים המצליחים הם רק אלה שיש להם כישרון הולכת ומתחזקת. אמונה זו מתחזקת מפני שלרוב איננו מודעים לקשיים ולכישלונות של גיבורינו. מתוך אמונה זו אנו סוגדים להצלחה ללא מאמץ, ומניחים שאם אנו צריכים להתאמץ כדי להצליח בתחום מסוים, כנראה אנחנו לא מספיק טובים בו.

פסקה ה המחקרים מראים כי כששואלים תלמידים בנוגע להשקעה בלימודים ולעבודה קשה, רובם יענו כי הן חשובות להצלחה. עם זאת בנוגע לעצמם, מתברר שלעיתים קרובות הם נמנעים מללמוד מקצועות מסוימים, למשל מתמטיקה, מדעים ותכנות, גם אם מקצועות אלה מעניינים אותם ונראים להם חשובים לעתידם, משום שהם סוברים שאין להם כישרון בתחום. הם אומרים משפטים כמו "אין לי ראש מתמטי" או "אני יותר הומנית". תלמידים שמאמינים שצריך כישרון ייחודי כדי להצליח, יראו בכל כישלון וקושי הוכחה שהם אינם כישרוניים במיוחד, ולכן הם לא ירצו להתאמץ וישקיעו פחות בלמידה.

* מעובד על פי שמש, א"ב (2017). למה חשוב ללמד על כישלונותיהם של אנשים מעוררי השראה? הגיע זמן חינוך. אוהור מהאתר edunow.org.il.

(1) סטארט-אפ – חברה שהוקמה תוך זמן קצר כדי לפתח רעיון או מוצר ייחודיים, לרוב בתחום הטכנולוגיה העילית (היי טק). בעברית: חברת הִזְנָק.

(2) ביל גייטס – יזם, איל הון, משקיע, סופר ונדבן אמריקני. בשנת 1975 ייסדו גייטס ופול אלן את מיקרוסופט, שנהפכה לחברת התוכנה הגדולה בעולם.

פסקה ו

חוקרים ואנשי חינוך בכל העולם מנסים להתמודד עם הבעיה שרוב התלמידים מאמינים כי כישרון חשוב יותר ממאמץ. מחקר חדש מציע פתרון פשוט לבעיה, וכל מורה יכול ליישם אותו בקלות רבה. החוקרים החליטו לבדוק מה יקרה אם ילמדו את התלמידים לא רק על הצלחותיהם ועל תגליותיהם של האנשים הדגולים, אלא גם על הכישלונות שלהם, הקשיים שעיימם התמודדו והדרכים שבהן הם פעלו כדי להתמודד עם הקשיים וללמוד מן הכישלונות הללו. החוקרים רצו לבדוק אם כשהתלמידים ילמדו שגם לאנשים מעוררי השראה יש חסרונות ומגבלות, ושהם התאמצו והתמודדו עם ביקורות, עלבונות וכישלונות צורבים – תשתנה דעתם בנוגע לדרך להצלחה.

פסקה ז

החוקרים מצאו שהלמידה על כישלונות של מדענים מעוררי השראה גרמה לתלמידים לחוש מוטיבציה ללמוד מדע, להאמין ביכולתם ולהגיע להישגים בטווח הארוך. לעומת זאת, למידה שהתמקדה רק בהצלחותיהם של המדענים לא שיפרה את הישגי התלמידים ואת אמונתם ביכולתם, ולעיתים אף נפגעה המוטיבציה של התלמידים ללמידה.

פסקה ח

בלמידה על הקשיים והכישלונות של האנשים מעוררי ההשראה התלמידים מקבלים מודל לחיקוי המדגים את הרעיון כי המאמץ משתלם וכי כישלון וקושי הם בלתי נמנעים בדרך להצלחה.

נספח 2 — דף עזר לנבחן

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח □	קמץ □	חטף פתח □
e סגול □	צירי חסר □ י צירי מלא □	חטף סגול □
i חיריק חסר □	י חיריק מלא □	
o קמץ קטן □	חולם חסר □ חולם מלא □	חטף קמץ □
u קובוץ □	ו שורוק □	

טבלת הגופים

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי	
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבות	מדברות	נוכחות	נסתרות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני, נשוא קיומי (דמוי פועל: יש, אין)

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי, ויתור

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

משפטים בעלי מבנה מיוחד: נושא סתמי, חלק ייחוד, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד,

ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פָּעַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעַל (הופעל), פָּעַל (פיעל), פְּעַל (פועל), הִתְפַּעֵל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"י/ו (נפ"י/ו), נחי ל"י/ה (נל"י/ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת: שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורן, הֶלַחַם בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוגי צורנים: צורן גזירה, צורן נטייה